

Op termijn komt monumentaal groen ook voor Brim-subsidie in aanmerking. De historische tuinaanleg in Engelse landschapsstijl bij huis Bingerden in Angerlo, bij Arnhem, van de hand van de Duitse landschaps-architect J.P. Posth, stamt uit 1791

GEFASEERDE INVOERING

De Brim-regeling is vanaf de invoering van toepassing op de groep monumenteigenaren die voor een lening in aanmerking komt: eigenaren van woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie. Gelet op de beschikbare middelen voor de komende jaren zal het Brim voor de monu-

umenten die voor subsidie in aanmerking komen gefaseerd worden ingevoerd. Per jaar is vastgelegd voor welke categorieën monumenten in dat jaar aanvragen kunnen worden ingediend. Hiervoor wordt gebruikgemaakt van de CBS-categorie-indeling. Het Rijk heeft deze categorieën samen met het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) vastgesteld om statistische gegevens over de besteding van subsidies te verkrijgen. De CBS-categorieën zijn gebaseerd op de oorspronkelijke functie van monumenten en vastgelegd in het Monumentenregister. De gegevens zijn openbaar en op te vragen bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten. Als een categorie eenmaal is ingestroomd, kan er vanaf dat jaar voor de betreffende categorie een aanvraag worden gedaan.

Voor monumenten die nog niet in het Brim zijn ingestroomd, blijft de eenjarige onderhouds-regeling *Besluit rijkssubsidieering onderhoud monumenten* bestaan voor die monumenten die nu ook voor deze regeling in aanmerking komen, en wel tot en met het jaar van instroom.

De gefaseerde invoering ziet er als volgt uit:

Rond 1895 staan er metselaars op de steiger tegen de uit de twaalfde eeuw stammende Abdijkerk van Rolduc

- 2006 - molens
- kastelen, landhuizen en dergelijke
- horeca-instellingen
- 2007 - agrarische gebouwen
- gebouwen, woonhuizen
- weg- en waterwerken
- 2008 - openbare gebouwen
- verdedigingswerken
- liefdadige instellingen
- losse objecten
- 2009 - kerkelijke gebouwen, objecten
en onderdelen met rijksmonument-
nummers 45.950 - 530.000
- 2010 - kerkelijke gebouwen, objecten
en onderdelen met rijksmonument-
nummers 1 - 26.099
- 2011 - kerkelijke gebouwen, objecten
en onderdelen met rijksmonument-
nummers 26.100 - 45.949

Aan deze uitgave kunnen geen rechten worden ontleend.
ISSN 1569-7606

Gratis abonnementen op onze Nieuwsbrief met brochures, adreswijzigingen, bestellingen van meerdere exemplaren en al uw vakinhoudelijke vragen: info@racm.nl of (030) 69 83 456. Alle in deze uitgave gepubliceerde afbeeldingen van de RACM zijn tegen betaling te bestellen via (030) 69 83 300.

De Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten is, in samenwerking met anderen, verantwoordelijk voor de zorg voor het Nederlandse erfgoed boven en onder de grond en onder water. In 2006 zijn de Rijksdienst voor de Monumentenzorg en de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek samengevoegd tot één nieuwe rijksdienst. Wij zijn onderdeel van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

rijksdienst voor
archeologie,
cultuurlandschap
en monumenten

ONDER
ONSSGM
LTUUR
NETEM
SCHAP

brochure **Wet- en regelgeving**

1
2007

Financiële steun voor rijksmonumenten

In deze brochure vindt u algemene informatie over het *Besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten*, kortweg het *Brim*. De brochure is bestemd voor eenieder die betrokken is bij de instandhouding van onze monumenten. Daarnaast zijn er twee brochures verschenen die dieper ingaan op deze regeling: *Een lening voor rijksmonumenten* en *Subsidie voor rijksmonumenten*. Eigenaren van rijksmonumenten kunnen daarin lezen hoe zij van het *Brim* gebruik kunnen maken.

INLEIDING

Rijksmonumenten nemen een bijzondere plek in onze woon- en leefomgeving in. Het zijn markante punten in onze steden en landschappen. Door hun bouwwijze, stijl, ouderdom, omvang of materiaalgebruik is het onderhoud intensief en kostbaar. Er wordt daarbij vaak gewerkt met traditionele materialen en er zijn gespecialiseerde vakmensen nodig om het werk uit te voeren.

Sinds 1 februari 2006 is er een nieuwe financiële regeling voor de instandhouding van rijksmonumenten van kracht: het *Besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten*. De uitvoering van het *Besluit* is in handen van de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten en het Nationaal Restauratiefonds.

PLANMATIGE INSTANDHOUDING

Een monument dat in goede staat verkeert, moet in goede staat blijven. Planmatig onderhoud is de beste garantie voor een langdurige instandhouding van een monument. De overheid wil planmatig onderhoud van rijksmonumenten door eigenaren stimuleren. Daarom zijn de financiële regelingen voor restauratie en onderhoud vereenvoudigd en samengevoegd in een nieuwe regeling. Het *Besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten* richt zich op instandhouding met soms een kleine restauratie. Het biedt eigenaren van woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie de mogelijkheid

INFORMATIE

Wilt u meer weten of advies over dit onderwerp, neem dan contact op met de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten: InfoDesk, (030) 69 83 456, info@racm.nl.

Meer informatie, zoals het volledige *Besluit rijkssubsidieering instandhouding monumenten* en de bijbehorende ministeriële regelingen, is te vinden op www.racm.nl. Daar kunnen monumenteigenaren ook via een eenvoudig vragenschema, genaamd *Quick scan*, nagaan of ze in aanmerking komen voor subsidie of voor een lening en welk percentage dan van toepassing is.

NUTTIGE ADRESSEN

Nationaal Restauratiefonds

Postbus 15, 3870 DA Hoevelaken
(033) 25 39 439, fax (033) 25 39 598
info@restauratiefonds.nl, www.restauratiefonds.nl

Belastingdienst Bureau Monumentenpanden

Postbus 4050, 3800 EB Amersfoort
(033) 45 05 277
www.belastingdienst.nl

ANDERE RACM-BROCHURES

Te bestellen via info@racm.nl.
- *Subsidie voor rijksmonumenten*
- *Een lening voor rijksmonumenten*

RACM Brochure Wet- en regelgeving 1 juni 2006, gewijzigde 2e druk april 2007

Redactie Peter Berendse, Jan de Knegt, Willem Knitel, Gert Jan Luijendijk, Jon van Rooijen en Dirk Snoodijk
Tekst Margreet Kokshoorn en Alie van Veenendaal
Foto's RACM, tenzij anders vermeld
Vormgeving ontwerpjanhaandrikman, Doornenburg
Druk Hootetijl, Utrecht

Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten

Postbus 1600, 3800 BP Amersfoort
(033) 42 17 421, fax (033) 42 17 799, info@racm.nl, www.racm.nl

RACM Amersfoort Kerkstraat 1, 3811 CV Amersfoort, (033) 42 27 777
RACM Lelystad Oostvaardersdijk 01-04, 8244 PA Lelystad, (0320) 26 97 00
RACM Zeist Broederplein 41, 3703 CD Zeist, (030) 69 83 211

Ons land kent een grote rijkdom en variatie aan monumenten: gezicht op de historische kern van Wijk bij Duurstede (foto Gert Jan Luijendijk)

Instandhouding: wat goed is, moet goed blijven. Schilderen is een van de periodieke, planmatige instandhoudingswerkzaamheden aan een monument (foto Gert Jan Luijendijk)

Nationaal
Restauratiefonds

Regelmatig inspecteren, schoonmaken en onderhouden van daken, goten, regenpijpen en schilderwerk voorkomen schade. Het tijdig uitvoeren van kleine herstelwerkzaamheden behoedt monumenten voor verder verval, zoals deze kapotte lei vervangen (foto Gert Jan Luijendijk)

In onze brochurereeks *Techniek, voorheen Restauratie en beheer*, leest u waarop te letten bij het herstel van monumenten. De meer dan 45 titels zijn terug te vinden op www.racm.nl en gratis te bestellen via info@racm.nl.

VERGUNNING

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de rijksmonumentenzorg. Zij beoordelen of werkzaamheden aan een monument voldoen aan allerlei eisen en geven daarvoor zonnodig ook vergunningen af. Als een monumenteigenaar een lening of subsidie krijgt, betekent dat niet dat hij ook toestemming heeft voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Als blijkt dat het plan bijgesteld moet worden omdat er geen vergunning is afgegeven, kan dat gevolgen hebben voor de subsidie. Daarom is het verstandig om altijd contact op te nemen met de gemeente voordat een eigenaar een aanvraag voor lening of subsidie indient. De eventuele begeleiding bij de uitvoering van de instandhoudingswerkzaamheden berust meestal ook bij de gemeente.

FINANCIËLE ONDERSTEUNING

Het *Besluit rijkssubsiëring instandhouding monumenten* is bedoeld voor rijksmonumenten en hun monumentale interieurs, met uitzondering van de archeologische rijksmonumenten. Provinciale en gemeentelijke monumenten vallen niet onder de regeling. In de praktijk is gebleken dat voor woonhuis-eigenaren en eigenaren van boerderijen zonder agrarische functie een lening met een lage rente in de meeste situaties de beste financiële ondersteuning biedt. Veel eigenaren kunnen daarbij ook de kosten van onderhoud als aftrek-

post bij de belastingdienst opvoeren. Voor de instandhouding van monumenten zoals kerken, kastelen, buitenplaatsen en molens is subsidie veelal een betere ondersteuning, gezien de moeilijke exploitatie. Deze categorieën monumenten hebben bovendien vaak een grotere omvang en een complexe bouwvorm, constructie, structuur en afwerkingsgraad. Een meerjarenplan is dan ook voor deze monumenten noodzakelijk voor een goede instandhouding.

Lening of subsidie

Er zijn dus twee mogelijkheden voor financiële ondersteuning. Ten eerste een lening op grond van een hypotheek voor eigenaren van een woonhuis of boerderij zonder agrarische functie. En ten tweede een subsidie voor de overige monumenteigenaren. Aan de hoogte van de lening en de subsidie zijn maxima verbonden. Wanneer de monumenteigenaar een aanvraag heeft gedaan, ontvangt hij binnen dertien weken een beslissing. De eigenaar kan alleen een aanvraag indienen voor die werkzaamheden die voor de instand-

Kerkgebouwen, kastelen, buitenplaatsen, landhuizen, gebouwen van liefdadigheid, molens en gemalen komen altijd voor subsidie in aanmerking

houding van het monument noodzakelijk zijn. In de leningaanvraag noemen we dit de fiscale onderhoudskosten en in de subsidieaanvraag noemen we dit de subsidiabele kosten.

Een lening voor eigenaren van woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie

Woonhuizen zijn beschermde monumenten die in oorsprong primair vervaardigd zijn voor bewoning of die oorspronkelijk een andere functie dan bewoning hadden, maar die nu primair als woning in gebruik zijn. Kerkgebouwen, kastelen, buitenplaatsen, landhuizen, gebouwen van liefdadigheid, molens en gemalen die nu een woonfunctie hebben, vallen hier niet onder en komen altijd in aanmerking voor subsidie. Om te bepalen of een boerderij wel of niet een agrarische functie heeft, wordt de jaarlijkse landbouwtelling van het Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit gehanteerd. Voor instandhoudingswerkzaamheden biedt het *Brim* eigenaren van deze monumenten een lening met een lage rente, de zogeheten

Restauratiefonds-hypotheek. Op elk moment in het jaar kan een Restauratiefonds-hypotheek bij het Restauratiefonds worden aangevraagd. De hoogte van de lening wordt gebaseerd op de fiscale onderhoudskosten, die worden vastgesteld door Bureau Monumentenpanden van de Belastingdienst, en is afhankelijk van de fiscale aftrekmogelijkheden van de eigenaar. Eigenaren van rijksmonumentale woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie kunnen over de lening meer lezen in onze brochure *Een lening voor rijksmonumenten*.

Subsidie voor andere monumenteigenaren

Voor de andere eigenaren is er de mogelijkheid van een subsidie. Voor de aanvraag van een subsidie zijn een rapport van de bouwkundige inspectie en een instandhoudingsplan voor een periode van zes jaar nodig. Het plan is gebaseerd op het rapport en bestaat uit een beschrijving van de werkzaamheden en de beoogde resultaten, een meerjarenplan en een meerjarenbegroting. De subsidie kan rechtstreeks bij de Rijksdienst voor Archeologie, Cultuurlandschap en Monumenten worden aangevraagd tussen 1 april en 1 september van elk jaar.

Eigenaren van alle rijksmonumenten behalve woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie kunnen over de subsidie meer lezen in onze brochure *Subsidie voor rijksmonumenten*.

Complexen

Het kan zijn dat het rijksmonument als onderdeel van een complex is aangewezen vanwege de onderlinge samenhang met andere complexonderdelen. Een beschermd complex is als zodanig ingeschreven in het Monumentenregister. Eigenaren van woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie komen in aanmerking voor een lening. Maar soms maken woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie deel uit van een complex. In dat geval komen zij wel in aanmerking voor subsidie. Staat een complex echter ingeschreven in het register als woonhuis of boerderij zonder agrarische functie, dan gaat deze uitzondering niet op en komt men alleen in aanmerking voor een lening.

De zeventiende-eeuwse buitenplaats Diepenheim in Twente is een van rijkswege beschermd complex, bestaande uit verschillende onderdelen, waaronder het zeventiende-eeuwse hoofdgebouw met aan weerszijden twee bouwhuizen, een toegangspoort, tuinmeubilair en de historische tuinaanleg uit de zeventiende en achttiende eeuw. Op deze kaart zijn de onderdelen opgenomen

Uitzonderingen

Op het onderscheid in monumenteigenaren die voor een lening of voor subsidie in aanmerking komen, zijn enkele uitzonderingen bepaald. Door de minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap aangewezen organisaties voor monumentenbehoud en decentrale overheden zoals provincies, gemeenten en waterschappen hebben een aparte positie. Zij komen in aanmerking voor subsidie, dus ook voor woonhuizen en boerderijen zonder agrarische functie. De door de minister aangewezen organisaties voor monumentenbehoud zijn niet dezelfde als de in het kader van de restauratieregeling *Brrm 1997* goedgekeurde stichtingen. Voorts zijn 'groene' rijksmonumenten, zoals parken en tuinen, voornamelijk uitgezonderd van *Brim*-subsidie. Op termijn zal ook voor deze monumenten een beroep op subsidie kunnen worden gedaan. Hiervoor zullen eerst extra middelen beschikbaar moeten komen.

De waterloop van poldermolen E bij Stompeteren in Noord-Holland wordt verdiept. Deze achtkante grondzeiler-binnenkruier stamt uit 1634